

Deznădejdea și nepăsarea

din „Problemele vietii”

Editura Egumenita

În viața creștinului, deznădejdea și nepăsarea sunt distrugătoare. Pe cel care a căzut în păcat, deznădejdea nu-l lasă să se ridice, iar pe cel care este în picioare, nepăsarea îl face să cadă. **Deznădejdea** îl lipsește pe om de bunătățile pe care le-a dobândit, iar nepăsarea nu-l lasă să scape de relele care îl apasă. **Nepăsarea** îl coboară din ceruri, pe când deznădejdea îl coboară de tot în prăpastia răutății. Iată cât de mare este puterea celor două patimi.

Diavolul a fost la început un înger bun; dar pentru că s-a purtat cu nepăsare, a fost stăpânit de deznădejde și a căzut într-o asemenea răutate, încât nu se mai poate ridica din ea. Faptul că el era bun la început ni-l arată Domnul: Am văzut pe satana ca un fulger căzând din cer (Luca 10, 18). Asemănarea diavolului cu un fulger vădește lumina pe care o avea el mai înainte și cât de mare și puternică a fost căderea lui.

Pavel era hulitor și prigonitor al lui Hristos. Dar pentru că nu s-a lăsat cuprins de deznădejde, s-a ridicat din păcatul său și a ajuns să fie egal cu îngerii. **Iuda** era apostol; dar pentru că a arătat nepăsare, s-a făcut trădător. Tâlharul de pe cruce, cu toate că a făcut atâtea răutăți, nu a deznădăjduit și, astfel, a intrat primul în rai. Fariseul, pentru că s-a mândrit, a căzut din înălțimile virtuții, pe când vameșul, pentru că nu a deznădăjduit, s-a ridicat deasupra virtuții fariseului.

Vrei să-ți arăt cum o cetate întreagă s-a mântuit? **Orașul ninivitenilor a aflat mântuirea pentru că nu a deznădăjduit.** Cu toate că hotărârea lui Dumnezeu era: Patruzeci de zile mai sunt, și Ninive va fi distrusă! (Iona 3, 4), oamenii nu și-au pierdut nădejdea și îndrăzneala. Și aceasta, cu toate că Dumnezeu nu le-a spus că se vor mântui dacă se pocăiesc. Să luăm și noi exemplu de la acești oameni, și chiar și atunci când auzim de la Dumnezeu cuvinte de osândă, să nu ne pierdem nădejdea, ci să ne pocăim.

Știind toate acestea, să nu deznădăjduim. **Nici o armă nu este mai eficientă în mâna diavolului ca deznădejdea.** Tocmai de aceea el nu este atât de mulțumit când păcătuim, ca atunci când deznădăjduim. Apostolul Pavel știa bine lucrul acesta. Astfel, când un creștin din Corint a căzut în desfrânare, le-a scris corintenilor: Îndeobște se aude că la voi e desfrânare, și o astfel de desfrânare cum nici între neamuri nu se pomenește (1 Cor. 5, 1). Nu a spus „cum nici între neamuri nu se îndrăznește”, ci cum nici între neamuri nu se pomenește, Adică: „ceea ce neamurile nici măcar nu îndrăznesc să numească, voi ați îndrăznit să faceți”. Și continuă: Iar voi v-ați semețit, în loc mai degrabă să vă fi întristat (1 Cor. 5, 2). Nu a spus despre omul acela că este semeț, ci lăsându-l pe el la o parte, a vorbit cu cei sănătoși, așa cum fac doctorii, care îi lasă pe bolnavi și vorbesc mai mult cu rudele lor. Și ei erau vinovați pentru păcatul aceluia, pentru că nici nu l-au pedepsit, nici nu l-au certat. Apostolul arată că păcatul este al tuturor, pentru că în felul acesta, rana să se vindece mai ușor. Este rău ca omul să păcătuiască, dar mai rău este să se laude cu păcatul său. Căci dacă mândria îl păgubește pe cel virtuos, lipsindu-l de roadele virtuților sale, cu atât mai mult îl păgubește pe cel păcătos, care se laudă cu păcatul său, făcând ca vina sa să fie mai mare. De aceea spune Domnul: **Când veți**

face toate cele poruncite vouă, să ziceți: „Suntem slugi netrebnice, pentru că am făcut ceea ce eram datori să facem” (Luca 17, 10).

Dacă cei care țin toate poruncile lui Dumnezeu sunt datori să fie smeriți, cu atât mai mult cel păcătos trebuie să-și zdrobească inima, să plângă și să se socotească pe sine mai prejos decât toți. De aceea le-a scris Apostolul Pavel corintenilor: ...în loc mai degrabă să vă fi întristat.

„Ce zici? Altul să păcătuiască și mie să-mi pară rău?” Da. Pentru că suntem legați unul de celălalt la fel ca mădularele unui trup. Ce se întâmplă cu trupul? Atunci când piciorul este rănit, vedem că și capul se apleacă asupra piciorului. Ce are omul mai de preț decât capul? Și totuși, la vreme de nenorocire, nu socotește valoarea sa. Așa să faci și tu. Ce spune Apostolul Pavel? **Bucurați-vă cu cei ce se bucură; plângeți cu cei ce plâng** (Rom. 12, 15). De aceea le scrie corintenilor: Iar voi v-ați semețit, în loc mai degrabă să vă fi întristat, ca să fie scos din mijlocul vostru cel ce a săvârșit această faptă (1 Cor. 5, 2). Nu spune: „în loc să fi încercat”, ci în loc să vă fi întristat, ca și cum ar fi căzut peste cetate vreo boală contagioasă, voind prin acest lucru să zică: **este nevoie de rugăciune și de spovedanie, ca să se îndepărteze boala din cetate.**

Vezi cât de mult i-a înspăimântat? Pentru că aceștia credeau că răul se oprește la cel care a păcătuțit, el le-a spus: Oare nu știți că puțin aluat dospește toată frământătura? (1 Cor. 5, 6). Ce înseamnă asta? Că dacă răul își urmează cursul, atunci el va atinge și alte mădulare ale trupului. Trebuie, așadar, să fiți cu mare băgare de seamă la relele dintre voi. Să nu-mi spuneți că numai unul a păcătuțit, pentru că păcatul seamănă cu rana care a putrezit, iar putreziciunea se răspândește încet-încet la tot trupul. **Atunci când o casă ia foc, toți vecinii aleargă să ajute la stingerea focului, pentru ca văpaia să nu se răspândească și la casele lor. Așa le spune și Apostolul Pavel corintenilor: Este foc! Să mergem să îl stingem înainte să se răspândească în toată Biserica. Iar dacă nu îți pasă de păcat, deoarece, chipurile, a fost săvârșit de altcineva, nu faci bine, pentru că cel care a păcătuțit nu este un străin. El este mădular al trupului Bisericii. Fii cu multă băgare de seamă! Dacă nu îți pasă, va veni vremea să se răspândească răul și la tine. De aceea, dacă nu te îngrijești de fratele tău, măcar îngrijește-te pentru tine. Pune stăvilar bolii, împiedică răspândirea ei.**

Acestea și multe altele le-a spus Apostolul. Și le-a poruncit ca pe păcătos să-l dea diavolului (1 Cor. 5, 5-7). Însă acesta s-a pocăit și s-a îndreptat. Într-o altă Epistolă de-a sa, Apostolul Pavel le scrie creștinilor din Corint: Destul este pentru un astfel de om pedeapsa aceasta dată de către cei mai mulți. Așa încât voi, dimpotrivă, mai bine să-l iertați și să-l mângâiați, ca să nu fie copleșit de prea multă întristare unul ca acesta. De aceea vă îndemn să întăriți în el dragostea (2 Cor. 2, 6-8). Dacă la început l-a înfățișat ca pe un dușman primejdios al tuturor, l-a alungat din turmă și l-a tăiat din trup, iată cum încearcă acum să îl lege din noi la trup. Apostolul îi îndeamnă pe corinteni să-l primească înapoi cu multă dragoste, ca astfel, să se vindece rana alungării sale de mai înainte.

Dar, oare, Apostolul nu l-a dat satanei? Da, dar nu pentru a rămâne de-a pururi în mâinile acestuia, ci tocmai ca să scape din strânsoarea lui. Vezi că Pavel se teme de arma diavolului, care este deznădejdea? După ce a spus: să întăriți în el dragostea, a adăugat: **...ca să nu fie copleșit de prea multă întristare unul ca acesta.** (2 Cor. 2, 7)

Dacă oaia se află în gura lupului, să o tragem înapoi, înainte ca lupul să o înghită. Dacă barca este primejduită de furtună, să o salvăm înainte să se scufunde. Căci așa cum barca se scufundă atunci când sunt valuri mari, la fel și sufletul se îneacă în valurile tristeții dacă nu este cineva pe aproape care să-i ofere ajutor. Chiar și tristețea mântuitoare, pe care o simțim pentru păcatele noastre, poate să ne distrugă dacă este prea mare.

Pavel, cunoscând ce a făcut diavolul cu Iuda, s-a temut ca nu cumva să se întâmple și aici același lucru. Iuda și-a dat seama de păcatul său și l-a mărturisit: Am greșit vânzând sânge nevinovat (Matei 27, 4). Diavolul a auzit aceste cuvinte și a înțeles că Iuda se apropie de drumul pocăinței și al mântuirii și s-a temut. S-a gândit: „Domnul lui este iubitor de oameni. Când era aproape să fie vândut, Hristos a lăcrimat pentru el și a încercat în tot felul să-l facă să-și schimbe gândul. D-apoi acum, că este gata să se pocăiască, nu îl va primi, oare, la El? Doar pentru acest lucru a venit să Se răstignească”. **Ce a făcut atunci diavolul? L-a tulburat și i-a întunecat mintea cu tristețe. S-a ținut de el până ce l-a făcut să se spânzure și să plece astfel din această lume înainte să apuce să se pocăiască. Dacă trăia, putea și el să se mântuiască, la fel ca cei care l-au răstignit pe Hristos. Dacă pe aceia i-a mântuit, rugându-Se pe Cruce Tatălui ceresc pentru ei, nu există nici o îndoială că și pe cel care l-a trădat, dacă se pocăia, avea să-l primească cu dragoste. Dar, vai! Iuda s-a înecat în marea tristeții și a deznădejdiei. Nu a făcut precum fiul risipitor din parabolă. Vă aduceți aminte de el?**

Erau doi frați care și-au împărțit averea părintească. Cel mai mare a rămas acasă, alături de tatăl său, iar cel mai mic a adunat totul și a plecat într-o țară îndepărtată. Acolo și-a cheltuit întreaga avere, ducând o viață desfrânată. După ce nu i-a mai rămas nimic, a început să sufere de foame (Luca 15, 11-17).

După ce nu a mai avut ce mânca, s-a gândit: Sculându-mă, mă voi duce la tatăl meu (Luca 15, 18). Tatăl său l-a lăsat să plece de lângă el tocmai pentru a-l învăța ce mare este binele de a rămâne acasă, alături de el. De multe ori, atunci când Dumnezeu nu ne convinge cu vorbele, ne lasă să ne convingem noi înșine, din pășaniile noastre. Așa a făcut și cu poporul israelit. Pentru că le-a transmis atâtea prin prooroci și nu i-a convins, i-a lăsat să învețe pe pielea lor. Le-a spus: Lepădarea ta de credință te va pedepsi și răutatea ta te va muștra (Ier. 2, 9). Și așa s-a și întâmplat.

Așadar, după ce fiul risipitor a învățat pe pielea lui cât de rău este să-ți lași casa părintească, s-a întors înapoi. Iar tatăl său, fără răutate, l-a primit cu brațele deschise. De ce? Pentru că era părinte, nu judecător. După aceea, a făcut petrecere mare, de bucurie că i s-a întors fiul. Toată casa sa era în sărbătoare. Să fie aceasta răsplata răutății? Nu a răutății, omule, ci a întoarcerii din răutate; nu a păcatului, ci a pocăinței; nu a risipirii, ci a îndreptării.

Însă fiul cel mai mare s-a supărat văzând acestea. Atunci, tatăl său i-a spus cu blândețe: Fiule, tu totdeauna ești cu mine și toate ale mele ale tale sunt. Trebuia însă să ne veselim și să ne bucurăm, căci fratele tău acesta mort era și a înviat, pierdut era și s-a aflat (Luca 15, 31-32). **Atunci când trebuie să salvăm un om pierdut, nu este timp pentru judecată, ci numai pentru iubire și iertare.** Nici un doctor nu refuză să-i dea medicamente bolnavului pentru că boala sa ar fi fost rezultatul vreunei greșeli pe care acesta a făcut-o. Fiul risipitor a fost pedepsit destul prin câte a pățit pe acolo pe unde a rătăcit. Atâta vreme a fost înstrăinat și

s-a luptat cu foamea, cu batjocura celorlalți și cu nefericirea. De aceea zice tatăl său: mort era și a înviat, pierdut era și s-a aflat. Vrea să-i spună fiului rămas acasă să nu se uite la ce este acum, ci la ce a fost în trecut și la faptul că este vorba de fratele său, nu de un om străin. S-a întors la tatăl său, care a uitat ce s-a întâmplat în trecut sau mai bine zis, își aduce aminte numai de lucrurile care îi trezesc în suflet dragostea și îngăduința, așa cum îi șede bine oricărui părinte. De aceea, el nu a pomenit relele săvârșite de fiul său, ci numai pătimirile sale. **Nu i-a reproșat că a pierdut averea, ci l-a mângâiat pentru suferințele prin care a trecut.**

Aceeași dragoste a arătat păstorul față de oaia pierdută din parabola evanghelică (Luca 15, 1-7). Cu câtă râvnă a alergat să o caute, ca să o aducă din nou în turma sa! În parabola de mai înainte, fiul risipitor s-a întors singur acasă, pe când în cea a oii rătăcite, păstorul a lăsat în munți celelalte oi și s-a dus să caute oaia care se pierduse de turmă. Și după ce a găsit-o, pentru aceasta s-a bucurat mai mult decât pentru celelalte. **Și iată cum a adus-o înapoi: nu a bătut-o, ci a luat-o cu dragoste pe umeri și s-a întors cu ea la turmă.**

Știind că Părintele ceresc, Care este Păstorul cel bun, nu numai că nu ne disprețuiește când ne întoarcem la El, dar ne primește înapoi cu multă dragoste – cu mai multă dragoste decât cea pe care o arată oamenilor sporiți în virtute –, știind nu numai că nu-i pedepsește pe cei rătăciți, dar Se duce chiar să-i caute, ca să-i aducă din nou în turmă și Se bucură mai mult pentru ei decât pentru cei drepti, atunci când suntem căzuți în păcat, nu trebuie să deznădăjduim, după cum atunci când facem vreun lucru bun, nu trebuie să aveam o prea mare îndrăzneală. Când cădem, să ne pocăim, iar când săvârșim vreo faptă bună, să fim cu luare aminte, să nu cădem. Căci este o la fel de mare cădere când lucrăm virtutea și căpătăm o prea mare îndrăzneală dinaintea lui Dumnezeu, ca atunci când păcătuim și ne cuprinde deznădejdea.

Pentru ca cel care lucrează virtutea să nu cadă în păcat, Apostolul Pavel spune: ***Cel căruia i se pare că stă neclintit să ia seama să nu cadă*** (1 Cor. 10, 12). De asemenea: Îmi chinuiesc trupul meu și îl supun robiei; ca nu cumva, altora propovăduind, eu însumi să mă fac netrebnic (1 Cor. 9, 27). Pentru a-i face să se ridice repede pe cei care au căzut, le-a zis corintenilor: Mă tem ca nu cumva, venind iarăși, să mă umilească Dumnezeul meu la voi și să plâng pe mulți care au păcătuit înainte și nu s-au pocăit de necurăția și de desfrânarea și de necumpătarea pe care le-au făcut (2 Cor. 12, 21).

Prin aceasta, a vrut să spună că **vrednici de plâns nu sunt numai cei care păcătuiesc, cât mai ales cei care nu se pocăiesc pentru păcatele lor.** Despre ei, proorocul Ieremia a zis: Oare cei ce cad nu se mai scoală, și cei ce rătăcesc drumul nu se mai întorc? (Ier. 8, 4). Pe aceștia, David îi îndeamnă: O, de l-ați auzi glasul care zice: **„Să nu vă învărtoșați inimile voastre, ca în timpul cercetării, ca în ziua ispitirii în pustiu”** (Ps. 94, 8-9).

Oricât ar dura viața noastră, să nu deznădăjduim. Nădăjduind spre Domnul și cunoscând iubirea Sa de oameni fără margini, să alungăm de la noi orice răutate și să mergem pe calea virtuții, să ne căim și să ne îndepărtăm de toate păcatele noastre, ca să putem să stăm cu îndrăzneală dinaintea înfricoșătorului scaun de judecată al lui Hristos și să intrăm în Împărăția cerurilor, cu harul lui Dumnezeu.